

KANSRIJKE TOEKOMST DOOR INCLUSIEF ONDERWIJS

Het begeleiden en ondersteunen van zorgleerlingen op achterstandscholen is geen sinecure. Door de begeleiding en ondersteuning binnen de klas te brengen, kan een adequaat antwoord gegeven worden op de problematiek van deze scholen rond de zorg voor geïndiceerde leerlingen en leerlingen met leerdrempels.

Vrijwel iedere 'achterstandschool' in Nederland heeft te maken met een heterogene leerlingpopulatie. Naast leerlingen met een factor 1 zijn er gewogen leerlingen. In het primair onderwijs de 1.25 tot en met de 1.9 leerlingen, in een aantal gevallen aangevuld met nieuwkomers: leerlingen die rechtstreeks uit het thuisland hier op school komen. Deze scholen worden bevolkt door leerlingen van uiteenlopend pluimage, met verschillende ontwikkelingsmogelijkheden en achtergronden. Daarin verschillen deze scholen niet van veel andere scholen in West-Europa.

De werkwijze en onderwijsvisie is echter op veel plaatsen anders. Vaak ontvangen leerlingen die speciale aandacht nodig hebben hun onderwijs buiten de reguliere klas, waaronder tutoring en remedial teaching. Leerlingen die speciale aandacht vragen in verband met leer- en gedragsproblemen worden in een aparte setting geplaatst, zonder communicatie met andere leerlingen en een bredere schoolervaring. Het aantal verwijzingen naar het speciaal onderwijs vanuit de achterstandscholen is dan ook hoog. Daarna is extra aandacht nodig om deze leerlingen weer te laten integreren in school en samenleving.

Adequaat antwoord

'Inclusief onderwijs' kan een adequaat antwoord geven op de complexe problematiek waarmee veel achterstandscholen te maken hebben. Door alle leerlingen – gewogen en ongewogen – op te nemen in het hart van de schoolstrategie, en de ondersteuning en begeleiding van deze leerlingen binnen de klas te plaatsen, wordt de mogelijkheid geschapen om zowel van de leerkracht als van de medeleerlingen te leren. Dit betekent dat alle leerlingen in hun jaargroep zitten en dat er geen onderwijs buiten de klas of elders plaatsvindt. Dit geldt voor nieuwkomers, autistische leerlingen en leerlingen met leer- en/of gedragsproblemen. De onderliggende onderwijsvisie: aansluiten bij de onderwijsbehoeften en ontwikkelingskansen van leerlingen, gericht voorbereid aanbod van leeractiviteiten, gebruik maken van leerlijnen in plaats van methoden en werken met weekplanningen.

Veeleisend

Deze manier van 'inclusief onderwijs' levert voor alle leerlingen iets op. Immers, ze volgen niet alleen onderwijs binnen een setting die overeenkomt met de samenleving waarin ze leven, maar ook leren ze zich met anderen te ontwikkelen en tot leren te komen.

Inclusief onderwijs vraagt nogal wat van leerkrachten. Hun deskundigheid is immers niet alleen gericht op alle niveaus binnen een heterogene groep leerlingen, maar ook op het slechten van drempels op het gebied van taalontwikkeling en de verschillende culturele aspecten. Mede door inzet van klassenassistenten, vrijwilligers en externe deskundigen vanuit het samenwerkingsverband kan de noodzakelijke ondersteuning binnen de klas geboden worden. Daarnaast is afstemming met buitenschoolse activiteiten van groot belang.

Pilot

KPC Groep voert momenteel met een tiental hoog verwijzende 1.25 scholen een pilot uit voor het implementeren van inclusief onderwijs. De resultaten zullen aan het eind van dit jaar worden overgedragen aan het onderwijsveld.

Succesvolle ervaringen met inclusief onderwijs

Adviseur Fritz Spliethoff kwam in aanraking met inclusief onderwijs in Londen. "Het effect van inclusief onderwijs is overtuigend aangetoond door een groot aantal achterstandscholen in Islington, een van de stadsdelen in Londen waar 4/5 van de scholen voor primair onderwijs tot bijna 90% gewogen – veelal allochtone – leerlingen hebben. De resultaten van inclusief onderwijs zijn niet alleen merkbaar bij de ontwikkelingskansen en leerlingresultaten, maar ook in de voorbereiding op hun toekomstig functioneren in de multiculturele samenleving. De leerlingen voelen zich veilig en gewaardeerd binnen en buiten de school. Succesvol zijn vooral de samenwerking tussen de collega's, de intensieve betrokkenheid van ouders en een goed opgezet zorgsysteem binnen de school. Gedragsproblemen komen minder voor en waar dat wel zo is, worden deze snel gecorrigeerd door leerkracht en leerlingen. Door samen naar dezelfde school te gaan en in dezelfde jaargroep te zitten, zie je een saamhorigheid ontstaan waarin iedereen zijn eigen, veilige plek heeft. Pas dan kan een kind tot leren komen. Ieder wordt immers gewaardeerd en gerespecteerd in zijn of haar eigenheid. Niet alle scholen doen dit op dezelfde manier, maar wel allemaal vanuit dezelfde visie: inclusief onderwijs."